

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

24

YASAMA YILI

3

AB UYUM KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

07 Mart 2013 Perşembe

AB UYUM KOMİSYONU
GÖRÜŞME TUTANAKLARI

07 Mart 2013 Perşembe

----0----

K O N U

	<u>Sayfa</u>
Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkındaki Kanun ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerle Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (1/747)	1:5
İç Tüzük'le ilgili olarak Komisyondan görüş alınması	5:8

İ Ç İ N D E K İ L E R

	<u>Sayfa</u>
BİRİNCİ OTURUM	1:8
Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkındaki Kanun ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerle Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (1/747)	1:5
Oğuz OYAN (İzmir)	1
Feridun BİLGİN (Hazine Müsteşar Yardımcısı)	1:2
Madde 9	3
Feridun BİLGİN (Hazine Müsteşar Yardımcısı)	3
Mehmet Süreyya SÜNER (Avrupa Birliği Bakanlığı Mali İşler Başkanı)	2, 4
Nazmi GÜR (Van)	2
Aykan ERDEMİR (Bursa)	3:4
Madde 11	4
Feridun BİLGİN (Hazine Müsteşarlığı Müsteşar Yardımcısı)	4
Aykan ERDEMİR (Bursa)	4:5
Hazırlıkları yürütülen İç Tüzük değişiklikleriyle ilgili olarak Komisyondan görüş alınması	5:8
Oğuz OYAN (İzmir)	5:6
Aykan ERDEMİR (Bursa)	6:7
Nazmi GÜR (Van)	6:7
Ali ŞAHİN (Gaziantep)	6
Cem ZORLU (Konya)	7:8

Açılma Saati: 10.44
Kapanma Saati: 11.20

7 Mart 2013 Perşembe

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 10.44

BAŞKAN: Mehmet S. TEKELİOĞLU (İzmir)

BAŞKAN VEKİLİ: Haluk ÖZDALGA (Ankara)

BAŞKAN VEKİLİ: Umut ORAN (İstanbul)

SÖZCÜ: Ercan CANDAN (Zonguldak)

KÂTİP: Ahmet Kenan TANRIKULU (İzmir)

0

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, Komisyonumuzun değerli üyeleri, Sayın Hükûmet temsilcimiz, bakanlıklarımızın, kamu kurumlarımızın değerli temsilcileri; hepiniz hoş geldiniz.

Avrupa Birliği Uyum Komisyonunun 24' üncü Yasama Dönemi Üçüncü Yasama Yılı 12' nci toplantısını açıyorum.

Efendim, bugün gündemimizde iki konu var. Bir tanesi, (1/747) esas numaralı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkındaki Kanun ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerle Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı. Diğer de İç Tüzük'le ilgili olarak Komisyonumuzdan istenen görüş.

Şimdi, bu kamu finansmanı ile ilgili kanun bir torba kanun mahiyetinde. Dolayısıyla, bu kanunun bütün maddeleri Komisyonumuzu ilgilendirmiyor. Komisyonumuzun uzmanlarıyla yaptığımız çalışmada biz iki madde tespit ettik. Dolayısıyla, bu iki maddeyi görüşmeyi önereceğim ama tabii ki Komisyon üyelerimizin kanun tasarısında görüşülmesini arzu ettiği başka maddeler varsa elbette ki onları da burada gündeme getirebiliriz.

O bakımdan, tasarının bütünü hakkındaki görüşmelere başlayabiliriz ama izin verirsiniz eğer, tasarının tümü hakkındaki görüşmelerimizi kısaca hemen tamamlayalım, eğer varsa bir şey söylemek isteyen söylesin, daha sonra da maddelerine geçelim ve görüşülmesini önerdiğimiz bu iki maddeyi görüşelim diye arzu ediyorum.

Tasarının tümünü görüşlere açıyorum. Bu konuda bir şey söylemek isteyen var mı?

OĞUZ OYAN (İzmir) – Sayın Başkan, önce bir brifing alsak...

BAŞKAN – Alacağız, alacağız. Tabii, önce onu alacağız ama yani, işte, maddelerine geçip orada alalım diye düşündüm.

Dolayısıyla, tasarının tümü üzerinde görüş belirlenmediği için maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Evet.

Bu maddelerden de -dediğim gibi- 9' uncu maddenin ek 2' nci maddesi bizi ilgilendiriyor ve 11' inci madde bizi ilgilendiriyor.

Tasarının genel gerekçesinin okunmasına ihtiyaç olmadığını düşünüyorum. Dolayısıyla da şimdi doğrudan doğruya 9' uncu maddenin ek madde 2' sine geçeceğiz.

Yalnız bu konuda biz görüşmelere başlamadan önce, arkadaşlarımız görüşlerini belirtmeden önce Hükûmet tarafından bu maddenin gerekçesi nedir, niçin geldi, niçin böyle bir düzenlemeye ihtiyaç duyuldu, bunu dinlemek istiyoruz.

Konuşmaya başlayan arkadaşlarımız kayıtlara, zabitlara geçmesi bakımından eğer isimlerini de zikrederlerse sevinirim.

Hazinede Müsteşar Yardımcısı arkadaşımız Feridun Bilgin, buyurun.

HAZİNE MÜSTEŞAR YARDIMCISI FERİDUN BİLGİN – Sayın Başkanım, Komisyonumuzun değerli sayın üyeleri; sözlerime başlarken hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Efendim, bu, malumunuz, Avrupa Birliği ile olan ilişkilerimiz üyelik fasıllarına ilişkin müzakereler ve mali iş birliği olmak üzere iki ayrı başlık altında yürütülmekte. Bugün Komisyonumuza takdim etmek üzere getirdiğimiz maddelerimiz bu uyum sürecine ilişkin fasıllar ile alakalı olmayıp sadece mali iş birliğine ilişkin bazı teknik hususların düzenlenmesinden ibarettir.

Bu tasarının 9' uncu maddesi ile getirdiğimiz ek madde 2 ile Avrupa Birliği ile mali iş birliği Avrupa Komisyonu ile imzalanan ve 3/12/2008 tarih ve 5824 sayılı Kanun ile uygun bulunan Katılım Öncesi Yardım Aracı Çerçeve Anlaşması hükümlerine göre yürütülmektedir. Diğer yandan, bu çerçeve anlaşmada düzenlenmeyen uygulamaya ilişkin bazı hükümler daha önce yılı bütçe

kanunlarında yer almakta iken bu kanun tasarısı ile 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun'a ilave edilmesi planlanmaktadır.

Bu konuştuğumuz ek madde 2 ile Türkiye'den, yapılacak projelerde, yapılan yatırımlarda Türkiye'den yapılacak katkının sağlanmasında yaşanan bazı aksaklıkların giderilmesi amaçlanmaktadır. Malumunuz, genel olarak bu projelerde yüzde 85 Avrupa Birliği katkısı, yüzde 15 de Türkiye katkısı yer almaktadır. Bu yüzde 15'lik Türkiye katkısının sağlanmasında kurumlar bazında bugüne kadar bazı yaşadığımız sıkıntılar sebebiyle projelerde aksaklıklar meydana geliyor idi. Avrupa Birliğinden sağladığımız fonların da kullanılmamasına yol açtığı durumlar söz konusu idi. Şimdi, bu getirdiğimiz dört düzenleme ile ulusal yetkilendirme görevlisinin talebi üzerine dokuz gün içerisinde Türkiye katkısının ilgili kurumlar tarafından yapılmasını temin ediyoruz. Eğer kurumlar tarafından bu aktarım yapılmazsa Hazine Müsteşarlığı bütçesine konulacak ödenekten bu tutarlar karşılanacak, daha sonra ilgili kurumlara bu tutarlar rücu edilecektir. Ayrıca maddenin fıkralarında yıl içerisinde kullanılmayan Türkiye katkısı ile bunların faizlerinden fazla olanların bütçeye gelir irat edilmesi gibi teknik birtakım hususlar düzenlenmektedir.

Arz ettiğim gibi konu tamamen teknik detaylara ilişkindir efendim. Eğer üyelerimizin bir bilgiye yönelik talepleri olursa onları da ayrıca karşılamaya hazırız.

Saygılar sunarım efendim.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyoruz.

Avrupa Birliği Bakanlığımızdan Süreyya Bey, bu konuda bir şey söylemek ister misiniz efendim?

AVRUPA BİRLİĞİ BAKANLIĞI MALİ İŞLER BAŞKANI MEHMET SÜREYYA SÜNER – Hayır efendim. Daha evvel kurumlar arası istişare yapılmıştır, münasip, uygun görülmektedir Bakanlığımızca.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyoruz.

Efendim, benim anladığım kadarıyla şöyle: Mesela, bizim Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Avrupa Birliği olarak yürüttüğümüz Değişim ve Diyalog Projesi'ne 2,5 milyon euroluk bir bütçe öngörülmüş. Bu bütçeye Türkiye Büyük Millet Meclisi 250 bin euro ile katılıyor, gerisini, 2 milyon 250 bin eurosunu Avrupa Birliği karşılıyor. Yalnız bu paranın harcanabilmesi için 2,5 milyonun kasada olması gerekiyor benim anladığım kadarıyla. Zaman zaman ödenek olmadığı için -Türkiye Büyük Millet Meclisini burada örnek olarak veriyorum- eğer bu 250 bini koyamazsa projeler başlayamıyor. Şimdi, bu teknik zorluğu aşmak için kanun, madde şunu getiriyor, diyor ki: "Bunu Hazine koyar, daha sonra bütçe kullanılabilir hâle geldiğinde de ilgili kurumun bütçesinden Hazine onu tahsil eder." Anladığımız bu değil mi efendim doğru anlıyoruz?

HAZİNE MÜSTEŞAR YARDIMCISI FERİDUN BİLGİN – Evet, evet Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Dolayısıyla tamamen teknik bir düzenleme anladığım kadarıyla...

HAZİNE MÜSTEŞAR YARDIMCISI FERİDUN BİLGİN – Kurumdan talep ediyoruz, kurum 30 gün içerisinde parayı aktarmazsa Hazine tarafından aktarılıyor, daha sonra da biz o kurumdan onu kendi iç mevzuatımıza göre rücu ettirip tahsil ediyoruz.

BAŞKAN – Dolayısıyla, bu tamamen teknik bir düzenleme, bunun başka bir şeyi yok. Zannediyorum geçmişte böyle birtakım sıkıntılar yaşanmış, o sıkıntı üzerine zaten bu olmuş. Dolayısıyla, bu IPA var, işte, Avrupa Birliğiyle yürütülen bütün bu projelerde bu tür problemler oluyor.

Çok teşekkür ediyorum.

Şimdi Komisyon üyelerimize söz vermek istiyorum.

Nazmi Bey, buyurun efendim.

NAZMİ GÜR (Van) – Teşekkürler Başkan.

Bir soru soracağım ilgili uzman arkadaşlara.

BAŞKAN – Buyurun.

NAZMİ GÜR (Van) – Biliyorsunuz, yerel yönetimler de Avrupa Birliğinin Türkiye'ye sağladığı katılım öncesi bütçesinden ya da yardımlardan yararlanıyor. Bu teknik düzenleme acaba yerel yönetimler açısından nasıl bir düzenleme getirir? Onları da kapsıyor mu, yoksa yerel yönetimler bunun dışında mı?

Teşekkür ederim.

HAZİNE MÜSTEŞAR YARDIMCISI FERİDUN BİLGİN – Efendim, tamamını kapsıyor yani kapsam dışında olan bir kurum yok. Projesi onaylanmış ve şey yapılmışsa herkes kapsamda.

BAŞKAN – İsterseniz maddeyi bir okuyalım.

AYKAN ERDEMİR (Bursa) – Başkanım, bir soru soracaktım.

BAŞKAN – Pardon, Aykan Bey'e söz vereyim ben.

AYKAN ERDEMİR (Bursa) – Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Aslında maddeyi okutmam lazımdı, ondan sonra geçmemiz lazımdı ama...

AYKAN ERDEMİR (Bursa) – İsterseniz öyle yapalım.

BAŞKAN – İsterseniz bir maddeyi okuyalım gene de ek madde 2 olarak.

Atladım ben onu kusura bakmayın.

4749 sayılı Kanuna aşağıdaki maddeler eklenmiştir.

Madde 9-

Ulusal Fonun kullanımı

Ek Madde 2- Avrupa Birliği organlarıyla akdedilen ve usulüne göre yürürlüğe konulan anlaşmalar çerçevesinde, Türkiye tarafından sağlanacak eş finansman ile Avrupa Komisyonuna yapılacak iade, kur farkı, gecikme faizi ve benzeri nedenlerden doğabilecek finansman ihtiyaçları, yararlanıcılar tarafından sağlanır. Bu fıkra kapsamındaki finansman, ulusal yetkilendirme görevlisinin talebi üzerine yararlanıcılar tarafından en geç otuz gün içinde Ulusal Fona aktarılır. Ulusal Fona aktarılan tutarlar, Mutabakat Zaptı ve Avrupa Komisyonu ile imzalanarak usulüne göre yürürlüğe konulan diğer anlaşmalarda yer alan hükümler çerçevesinde kullanılır.

Yararlanıcıların birinci fıkra kapsamındaki yükümlülüklerini zamanında yerine getirmemeleri hâlinde, sözleşmeye bağlanmış projelere ilişkin olarak uygulama birimlerine aktarılması gereken tutarlar ile Avrupa Komisyonuna Ulusal Fon tarafından yararlanıcılar adına yapılacak ödemeler için ihtiyaç duyulan kaynak, Müsteşarlığın yılı bütçesine bu amaçla konulan ödenekten Ulusal Fona transfer edilir. Bu fıkra kapsamında yararlanıcılar adına yapılan ödemelerden doğan alacakların tahsilinde, 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamı dışında kalan kurumlar için 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun, 5018 sayılı Kanuna ekli (II) ve (III) sayılı cetvellerde yer alan kurumlar için 29/6/1938 tarihli ve 3533 sayılı Umumi Mülhak ve Hususi Bütçelerle İdare Edilen Daireler ve Belediyelerle Sermayesinin Tamamı Devlete veya Belediye veya Hususi İdarelere Aid Daire ve Müesseseler Arasındaki İhtilâfların Tahkim Yolu ile Halli Hakkında Kanun hükümleri uygulanır.

Avrupa Komisyonu tarafından tahsis edilen fonların Ulusal Fona transferinde gecikme yaşanması hâlinde, anlaşmalar çerçevesinde uygulama birimleri tarafından sözleşmeye bağlanan projelere ilişkin zorunlu aktarımlar için ihtiyaç duyulan kaynak, Müsteşarlığın yılı bütçesine bu amaçla konulan ödenekten Ulusal Fona transfer edilir. Avrupa Komisyonu tarafından Ulusal Fona aktarılmasını müteakip söz konusu fonlar genel bütçeye gelir kaydedilir.

Birinci fıkra kapsamında, 5018 sayılı Kanuna ekli (I) sayılı cetvelde yer alan kurumlarca Ulusal Fon hesaplarına aktarılan ancak kullanılmayan tutarlar, ilgili program kapandıktan sonra genel bütçeye gelir kaydedilir. Diğer kurum ve kuruluşlarca aktarılan ve kullanılmayan tutarlar ilgili kuruma iade edilir.

Mali işbirliği kapsamındaki program ve projelerin uygulanması sırasında uygulama birimleri tarafından gecikme cezası da dâhil olmak üzere yüklenicilerden tahsil edilen tutarlar, söz konusu program ve projelerin tamamlanmasını müteakip genel bütçeye gelir kaydedilir.

Ulusal Fon adına açılan Avrupa Birliği katkı hesapları dışındaki hesaplardan elde edilen nemalar her mali yıl sonunda genel bütçeye gelir kaydedilir."

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Aykan Bey, buyurun.

AYKAN ERDEMİR (Bursa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan. Sayın uzmanlarımıza da teşekkür ederim.

Bir sorum olacaktı. Burada "Ulusal Fon'a aktarılan tutar yani otuz günlük süre içinde eş finansmanın sağlanamadığı durumlarda, projeyi alan kurum tarafından sağlanamadığı durumlarda Ulusal Fon'dan aktarılabilecek tutar için Müsteşarlığın yılı bütçesine konulan ödenekten..." deniliyor yani her yıl için belli bir tutar olacak. Farazi, o yıl içinde alınan proje miktarı o kadar fazlaydı ki ve bu projeye yüklenen kişilerin de hepsi eş finansmanda bir sıkıntı yaşadılar ve ödenekte bir sıkıntı oldu, nasıl gideriliyor yani sizin o yıllık bütçenizde karşılayacak bir tutar bulunmadığı bir durumda ne olur?

HAZİNE MÜSTEŞAR YARDIMCISI FERİDUN BİLGİN - Bu tür durumlarda Maliye Bakanlığının yedek ödeneğinden aktarım yapıyoruz efendim yani biz o taahhütlerimizi yerine getirmek durumundayız. Bilahare bu paralar zaten geleceği için gecikmeli olarak bir para transferi hareketi olmuş olacak efendim.

AYKAN ERDEMİR (Bursa) – Yani şöyle bir kaygıya gerek yok: “Mutlaka bu finansman, eş finansman sağlanır yıl içinde konulan ödenekten.” diyorsunuz.

HAZİNE MÜSTEŞAR YARDIMCISI FERİDUN BİLGİN – Evet, mutlaka.

AYKAN ERDEMİR (Bursa) – Şöyle bir şey düşündüm -bazı kurumların böyle enformel bir havuz sistemi oluyor- şu şekilde: Şu anda kullanılmayan miktar ve nemalar genel bütçeye gelir kaydediliyor. Bunların böyle bir Ulusal Fon'a gelir kaydedilmesi ve orada bir hâlihazırda bir fon oluşturulması mümkün mü, yoksa mevzuat açısından...

HAZİNE MÜSTEŞAR YARDIMCISI FERİDUN BİLGİN – O teknik olarak mümkün değil, sıkıntıları da olan bir durum. Zaten, her yıl biz fazlalıkları -burada da hüküm var- bütçeye aktarıyoruz. Her yıl yeniden hesapları yapıp tekrar bir yeni bütçe oluşturuyoruz efendim.

Zannediyorum bir ilave var.

AVRUPA BİRLİĞİ BAKANLIĞI MALİ İŞLER BAŞKANI MEHMET SÜREYYA SÜNER – Müsaade ederseniz tamamlayıcı malumat arz edebilir miyim bu konuda?

BAŞKAN – Buyurun.

AVRUPA BİRLİĞİ BAKANLIĞI MALİ İŞLER BAŞKANI MEHMET SÜREYYA SÜNER – Esasen, projeler yapılırken kurumların bilgisi dâhilinde, kurumlar tarafından hazırlandığı için program, proje, anlaşma yapılır iken öngörüyorlar yürürlük tarihini. Diyelim ki 2013, ödeneği ona göre o sene istiyorlar efendim, eş finansman ödeneğini. Diyelim ki yüzde 15 gerekiyor, onu koyduruyorlar fakat bazen programların uygulamaya geçirilmesi -projelerin- taşıyor efendim, o yıl olmuyor dolayısıyla o ödenek kullanılamaz hâlde olduğu için zor duruma düşüp kaynaksız kalıyorlar. O gibi durumlarda büyük ölçüde lazım olacak efendim bu. Yani, bütün kurumların eş finansmansız, öyle bir şey sıfır ihtimal değil ama çok düşük efendim.

AYKAN ERDEMİR (Bursa) – Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ederiz.

Başka? Başka bir konuşma arzu eden yok.

Bir önergemiz? Yok.

Dolayısıyla, 9'uncu maddeyi kabul edenler, etmeyenler diye sormak durumundayız. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teşekkür ediyoruz.

Şimdi 11'inci maddeye geçiyoruz.

11'inci maddeyi bir okuyalım isterseniz.

MADDE 11- 31/12/1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

"Geçici Madde 84- Avrupa Birliği organlarıyla akdedilen ve usûlüne göre yürürlüğe konulan anlaşmalar çerçevesinde proje karşılığı sağlanan hibelerle finanse edilen yıllara sâri inşaat ve onarım işlerine ilişkin ödemeler üzerinden ve yaptıkları serbest meslek işleri dolayısıyla bu işleri icra edenlere yapılan ödemelerden, fon hesabından yapılan harcama tutarları ile sınırlı olmak üzere, 94 üncü maddenin birinci fıkrasının (2) ve (3) numaralı bentleri ile 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 15 inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi ve 30 uncu maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentleri uyarınca vergi kesintisi yapılmaz."

BAŞKAN – Evet, burası da zannediyorum tamamen teknik, bu konuda bir şey söylemek isteyen?

HAZİNE MÜSTEŞAR YARDIMCISI FERİDUN BİLGİN – Sayın Başkanım, sayın üyeler; çerçeve anlaşmada, AB fonlarından hiçbir şekilde vergi, resim, harç gibi kesintilerin yapılmaması hükmü bulunmaktadır. Ancak, uygulamada vergi kanunlarında herhangi bir düzenleme yapılmadığı için vergiye yönelik farklı uygulamalar ortaya çıkmıştır. Bu farklılıkların giderilerek uygulamada yeknesaklığı sağlamak amacıyla çerçeve anlaşmada yer alan hükümlerin, gelir ve kurumlar vergisi kanunlarına aktarılması temin edilmektedir.

Arz ederim efendim.

BAŞKAN – Peki, efendim; çok teşekkür ediyoruz.

AYKAN ERDEMİR (Bursa) – Çok kısa bir...

BAŞKAN – Oğuz Hoca bekliyor, bilesin yani. Bitirmemizi bekliyor çünkü İç Tüzük hakkında bize bilgi verecek de onun için.

AYKAN ERDEMİR (Bursa) – Çok hızlı, iki cümle, bu teşekkürü etmek zorundaydım çünkü çok farklı kapsamlarda projeler yürütmüş bir kişi olarak en çok azap çektiğimiz konu buydu, bu konunun düzenlenmesinden dolayı çok teşekkür ediyorum, emeği geçen herkese de sağ olun diyorum.

BAŞKAN – Peki, efendim.

11'inci madde hakkında önergesi olan yok. Dolayısıyla 11'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Çok teşekkür ediyoruz.

Tasarının maddeleri üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Komisyon görüşümüzü esas komisyona bildirmek üzere, görüşülen maddelerin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Hayırlı olsun, uygunluk görüşümüzü asli komisyona bildireceğiz.

Çok teşekkür ediyorum, bakanlıklardan katılan arkadaşlarımıza da çok teşekkür ediyorum.

Şimdi, gündemimizin 2'nci maddesine geçiyoruz.

Arzu ederseniz kalabilirsiniz, arzu ederseniz...

HAZİNE MÜSTAŞAR YARDIMCISI FERİDUN BİLGİN – Çok teşekkürler efendim.

BAŞKAN – Peki, efendim; biz teşekkür ediyoruz.

Efendim, gündemimizin 2'nci maddesi şöyle: Hazırlık çalışmaları yürütülen yeni İç Tüzük metni hakkında Komisyonumuzun görüş ve önerilerini talep eden Meclis Başkanlığının bir yazısı var. Bu yazıyı sizin bilgilerinize sunmuştuk.

Yalnız burada, şu anda aramızda İç Tüzük Komisyonu üyesi Profesör Oğuz Oyan Bey bulunuyor. Bize kısaca bir bilgi verirse ben onun için bir iki dakika kalmasını rica ettim.

Bizden ne tür görüşler istiyorsunuz, siz neler yapıyorsunuz? Kısaca özetlerseniz seviniriz.

OĞUZ OYAN (İzmir) – Efendim, şimdi, İç Tüzük Komisyonu aralık ayında kuruldu, 11 toplantı gerçekleştirildi bugüne kadar, şimdi, 12'ncisini yapacağız. Haftaya yazım sürecine gireceğiz.

Şimdiye kadar, bir kere Meclis içinden konuyla doğrudan ilgili çok sayıda arkadaşımızı dinledik yani bunların başında bir kere Meclis Başkanı kuşkusuz ama Meclis başkan vekilleri, Meclis başkan vekili olmayan BDP kendi Meclis amirini önerdi onu dinledik. Bunun dışında, bazı komisyonların özellikle ilgili olduğunu düşünerek Anayasa Komisyonu Başkanını, Adalet Komisyonu Başkanını... Yani, burada o parti, bu parti bakmadan dinledik yani bu saydığımız şeylerin çoğu iktidar partisnin aslında temsilidir ama öyle bakmadık meseleye, konuyla ilgisi olan... Üniversitelerden görüş sormadık çünkü üniversitelerde bu konuyla ilgilenen... Yani, Meclis İç Tüzük'ü özel bir alan yani muhtemelen milletvekillerinden daha fazla bilmiyorlar. Ancak, bir hoca var, o hoca bir profesör, bu konuyla ilgili onu dinledik, daha önceki komisyon da dinlemiş. Dolayısıyla, bugüne kadar bunları yaptık ve yazılı görüşler de aldık dinlemenin ötesinde. 2009'da yarım kalmış bir uzlaşma var aslında -bir İç Tüzük Komisyonunun yaptığı çalışma gene dört partinin temsilcileri- onu da bir şekilde yanda tutuyoruz ama esas olarak bu mevcut İç Tüzük üzerinden giderek gerçekleştireceğiz.

Şimdi, birtakım ülkelerin pratiklerini dinledik. Mesela şimdi, Avrupa Parlamentosunun -sizi ilgilendiren bir mesele- iç tüzüğünün aslında en çok bize benzeyen tüzük olduğu ifade edildi. O yüzden bir de onu dinlemek için bugün bir hazırlık yapıldı, onu dinleyeceğiz; onun için de acele ediyorum biraz. Daha önce İngiltere'yi, Amerika'yı ve Fransa'yı dinledik yani oradaki iç tüzük yapılarını algılamaya çalıştık.

Tabii, bu şöyle bir mesele: Bir iç tüzük yazarken işte o ülkeden bir deneyim ya da şu eski çalışmadan bir tutam alayım, koyayım... Böyle bir şey mümkün değil yani bir ana kurgusunun olması lazım. Ya iç tüzük üzerinden gidip mevcuttan yapacaksınız, ya tamamen farklı, sıfırdan bir kurgu yapacaksınız onun üzerinden gideceksiniz. Tamamen sıfırdan bir kurgu yapmanın da tabii güçlükleri var. Çünkü, Meclisin alışkanlıkları, teamülleri, vesaireleri gibi şeyler var. Mesela, birçok ülkede komisyonlar çok belirleyici Genel Kurula kıyasla, fakat o kadar belirleyici bir şeyi yaptığınız zaman, bu Meclisin kendi pratiklerine... Yani, on yıllardır yürüyen bir şey var sonuçta, bizim şeyimize yerleşik, sırf teamül değil tabii yazılı hukuk olarak var, bazıları da teamül olarak var. O kadar kolay değil ama ana eğilim komisyonların ağırlığını artırmak. Komisyonların ağırlığını artırırken Genel Kurula daha az iş bırakmak, Genel Kurulu hızlandırmak o anlamda ama komisyonlarda daha sindire sindire yapmak yani komisyonlarda yasaların yıldırım hızıyla geçmemesi,

mesela ana şeylerden bir tanesi. Şeyde daha hızlı geçebilir ama komisyonların daha fazla kamuoyuna açık olması yani birtakım ilgili kuruluşların dinlenmesi... Yani, belki Medisin çalışma saatlerini düzenlemek, belki -bunlarla karar verilmediği için- denetim fonksiyonlarını etkili hâle getirmek ama zaman kazandırıcı şeyler yapmak mesela sözlü soruların okunması son derece zaman kaybı yani hiç kimsenin dinlemediği bir şey, önce okuyorsunuz arkasından bakan bazen cevap verirken bir daha tekrarlıyor falan olmaz bir şey tabii yani Meclis burada -Genel Kurul özellikle- çok zaman kaybediyor bu işlerle, gereksiz şeyler var böyle. Daha tam karar vermedik ama belki üç gündem dışı yerine belki on-on beş yapmak ama daha kısa süreli yapmak, böylece Mecliste daha çok sayıda milletvekilinin – buna iktidar partisi milletvekili de dâhil- rol almasını sağlamak gibi ama bütün bunları da... Yani aslında birçok gelişmiş ülkenin parlamentosunda şeyler sınırlı yani bizdeki gibi “bitimine kadar” diye bir tanım hiç yok mesela. Ama, şu olabiliyor: Bazı parlamentoların gece on ikiye kadar çalışma saati koyduğu şeyler de var ama saati belli, onu aşamazsınız ve bu her hafta belirlenmiyor gündem, aylık belirleniyor. Mesela, biz Meclisin gündemini aylık belirlemek gibi yapabilirsek herkes işini ona göre ayarlar, herkes kendi ilgilendiği konuları daha iyi görür, bir aylık şeyden. Tabii, arada istisnalara yer verilebilir ama esas olarak bir aylık şeyi bunda iktidar, muhalefet oldukça yakınız, yapabilirsek... Tabii bu torba kanunların ortadan kalkması konusunda bir şeyimiz var yani ortak bir şey var ama bunun iradesi oluşacak mı bilemiyorum yani şimdi iki tane tam torba kanun var işte önümüzde.

Yani, bu tür, buna benzer, Medisin daha verimli çalışmasını ama bu verimli çalışmanın daha etkin denetim, daha etkin yasama faaliyeti yapmasını, daha hızlanmak ama daha bunu etkin hâle getirmek. Bunun üzerinde bence çok ayrıntıya girmeyerek komisyonların rolünün artması söylenebilir yani sadece hızlandırmak tek başına bir şey için... Tabii, iktidar hep hızlandırmak ister, muhalefet de tabii bu işlerde daha kendi rolünün artırılmasını ister, bu eşyanın tabiatına uygun bir şeydir.

Burada komisyon olarak daha yukarıdan, üstten bir görüş vermekte yarar vardır diye düşünüyorum yani çok uzun bir şey yazmaya da gerek yok. İsterseniz, bizim komisyondaki şeylerden de yararlanabilirsiniz yani çeşitli partilerin verdiği teklifler var. Daha doğrusu başlangıç şeyler ama onları aştık şimdi, daha yeni şeyler herhâlde yapacağız.

Ben müsaadenizle, bu kadar söyleyeyim.

BAŞKAN – Peki, efendim; çok teşekkür ediyoruz.

Zaten bizim üyelerimizden münferit görüş istemiş Komisyon yani üyelerimizin de görüşlerini 15 Marta kadar istiyorlar bildiğim kadarıyla, 13’üne kadar bizde toplanırsa biz Komisyon üyelerimizin görüşleri diye...

OĞUZ OYAN (İzmir) – Ben de vermeye çalışayım ayrıca.

BAŞKAN – Takdir sizin efendim.

OĞUZ OYAN (İzmir) – Peki, çok teşekkür ederim.

BAŞKAN – Biz teşekkür ediyoruz sağ olun.

Evet, arkadaşlar, Meclis Başkanlığının size yazısını iletmıştim, bu görüşleri 13 Marta kadar eğer bize iletirseniz biz “Komisyon üyelerimizin görüşleridir.” diyerek bunları İç Tüzük Komisyonuna ileticeğiz.

Bu konuda bir şey söylemek isteyen arkadaşımız var mı?

Buyurun.

AYKAN ERDEMİR (Bursa) – Sayın Başkanım, bir araya mı getireceğiz yani diyelim yirmi farklı görüş geldi, nasıl bir süreç izlenecek?

BAŞKAN – Yani şöyle, ben diyeceğim ki: Komisyon üyelerimizden Aykan Erdemir’in İç Tüzük hakkındaki görüşü ektedir deyip aynen takdim edeceğim. Tabii, kendime göre bir görüş de ben yazacağım yani. Çünkü, bizden Komisyon olarak bir görüş toplanın da bir karar verin demiyor, üyelerden istiyor. Yani, şöyle demiş: “Komisyonunuzun görüş ve önerileri ile yeni İç Tüzük’ten beklentilerini içeren değerlendirme, mümkünse Komisyon üyelerinin görüşleri de alınarak...” diyor yani ben...

NAZMÎ GÜR (Van) - O zaman siz bizim adımıza gönderirsiniz.

BAŞKAN – Olur, eğer bana gelirse, ben gelenleri derler toparlar 15’inde iletirim.

ALİ ŞAHİN (Gaziantep) – Mutabakatı sağlayabilirsek üzerinde, o daha kolay olur.

BAŞKAN – Ben şöyle yaparım, hayır, Komisyon görüşü olarak, komisyonumuzdan gelen görüşler şu şu maddelerde toplanmıştır diyerek onları iletirim.

AYKAN ERDEMİR (Bursa) – Sayın Başkan, bir katkı rica edebilir miyiz uzman arkadaşlardan?

BAŞKAN – Tabii, tabii.

AYKAN ERDEMİR (Bursa) – Gerek Venedik Komisyonunun gerek Avrupa Konseyinin gerek Avrupa Parlamentosunun belki bazı direktiflerin konuyla ilgili uzaktan yakından içeriği varsa uzman arkadaşlar bir göz atıp bizi yönlendirebilir mi?

BAŞKAN – Tabii, siz uzman arkadaşlarla görüşün, neler istediğinizi söyleyin o konuda yardımcı olurlar.

AYKAN ERDEMİR (Bursa) – Hani şunun farkındayım: Çoğu zaman çok geniş bir inisiyatif alanı bırakıyor Avrupa Birliği ve Avrupa topluluklar çerçevesi, hani çok dayatmacı olmuyor bu konuda.

NAZMİ GÜR (Van) – Mesela kılık kıyafet serbestliği gibi.

AYKAN ERDEMİR (Bursa) – Gibi yani inisiyatif bırakır.

NAZMİ GÜR (Van) – İstedığı gibi giyinsin gelsin...

AYKAN ERDEMİR (Bursa) – Şortlu gelsin diyor mesela da.

NAZMİ GÜR (Van) – Genel ahlak kuralı var zaten, şortlu gitme...

BAŞKAN – En azından yani Mecliste bunaldığım zaman ceketimi çıkarabileyim yani Genel Kurulda ceket çıkarmak yasak ya, böyle bir şey olur mu?

AYKAN ERDEMİR (Bursa) – Varsa o yüzden faydası olur bize yol gösterir.

NAZMİ GÜR (Van) – Bence en temel şey söz hakkıdır ve kürsü dokunulmazlığıdır. Meclisteki işte zaman zaman karşılaştığımız -aslında belki burada hiçbirimizin de onaylamadığı- kavgalı, gürültülü, küfürlü şeyler konusunda belki bu konuya da değinerek ama söz hakkını da koruyarak ama alabilmesine sınırsız koruyarak o kürsünün de hakkını korumak açısından, düşünce ve ifade özgürlüğü bağlamında bir prensipler önerebiliriz biz komisyona, ilkeler önerebiliriz. Bunlardan birisi bu.

BAŞKAN – Bunlar yazılabilir, bunlar zaten genel prensip yani.

NAZMİ GÜR (Van) – Bir de yasama faaliyetlerinin sürdürülmesinde komisyonların rolü çok önemli, ben de katılıyorum. Bizim Komisyonumuz dâhil olmak üzere, örneğin bizim Komisyonumuzun asli komisyon olması için...

BAŞKAN – Onu yazacağız tabii.

NAZMİ GÜR (Van) – Onu yazmalıyız diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Temel olarak bunu yazacağız ve bu konuda kanun değişikliği için İç Tüzük Komisyonunun inisiyatif almasını isteyeceğiz.

NAZMİ GÜR (Van) – Evet, diğer işler zaten prensipler, işte kılık kıyafet buna benzer diğer bütün faaliyetler, milletvekillerinin özgürlüğü ve milletvekillerinin yasama faaliyetlerindeki rahatlığı düşünülerek demokratik, katılımcılığı öngören, muhalefetle iktidar arasında iş birliği olanaklarını da yaratan bir İç Tüzük bence gerekli ama sıfırdan da başlaması gerekiyor, 12 Eylül'den kalma bir İç Tüzük'le herhâlde bu Meclis daha fazla yönetilemez.

BAŞKAN – Ya öyle birçok şey var. Mesela, Mecliste önergeler görüşülürken “Komisyon katılıyor mu?” diye soruluyor, komisyon başkanı katılıyorsa katılıyor, katılmıyorsa katılmıyor yani üyelerin oraya fikrini taşıma imkânı olmuyor. Öyle değil mi? Yani, sadece komisyon değil “Komisyon katılıyor mu?” sorusu bile yanlış “Komisyon başkanı katılıyor mu?” diye sormaları lazım bu anlayış içerisinde. Oysa, önergeler önceden komisyonlara gelir, komisyonlarda görüşülür ve komisyonun katılıp katılmadığı belli olursa komisyon başkanı oraya ancak o fikri taşımalı “Komisyonumuz bunu uygun buldu, bulmadı.” demeli. Böyle bir sürü problem var tabii yani işte bu konuda görüşlerimizi yazalım.

NAZMİ GÜR (Van) – Yani, gelenekçi bir yaklaşım teamüller, 12 Eylülün şekillendirdiği bir Meclisteki teamüller de olabilir.

BAŞKAN – Tabii canım.

NAZMİ GÜR (Van) – Demokratik teamüller de olabilir, teamüldür deyip bazı kötü alışkanlıkların kalmasını da istemeyiz.

BAŞKAN – Yok, yok öyle şey olmaz.

CEM ZORLU (Konya) – Tabii Oğuz Hoca da bahsetti, bu uzun zamandır konuşuluyor, komisyonların güçlendirilmesi lazım ve bu arada sadece Avrupa Birliği Uyum Komisyonunun değil bence İç Tüzük'ün 20'nci maddesinde belirtilen bütün komisyon yapılarının hepsinin değiştirilmesi ve yeni baştan ele alınması gerekiyor. Çünkü, şimdi baktığınız zaman görüyorsunuz bazen bir komisyon, üç bakanlıkla ilgili... Çünkü bu, 20'nci maddede sayılan komisyonlar, bu İç Tüzük yapıldığı zamanki bakanlıkların adları, mevcut olan bakanlıklar esas olarak yapılmış. Tabii, her bakanlar kurulunun kendi tespit ettiği ihtiyaçlar doğrultusunda, kendi siyasi programı ve anlayışı doğrultusunda bakanlar kurulunun yapısını değiştirmesi, demokrasinin normal sonuçlarından bir tanesi. O bakımdan, bence, komisyonların yapısına şöyle bir şekil verilebilir: Bazı komisyonlar hep olmalıdır bakanlar kurulunun yapısı nasıl değişirse değişsin; mesela, Anayasa Komisyonu gibi, Plan ve Bütçe, Dilekçe Komisyonu gibi ama onun dışında diğer her bir bakanlığa

bire bir tekabül eden bir komisyon olmalı ve bakanlıkların yapısı değıştiğı zaman da o komisyonlar da o şekilde değışmelidir diye düşünüyorum, tabii bu benim düşüncem, önerim.

Bir de -ben içeriğe girmeyeceğim, orada bir iki şeyi ben yazılı olarak takdim etmeyi düşünüyorum- tabii şey yapılması gerekiyor, komisyonların ciddi ölçüde güçlendirilmesi gerekiyor, yapılacak çok şey var orada. Şu mekânların, komisyon çalışma alanlarının büyütülmesi dâhil, sivil toplum kuruluşlarının katılımının –engelleyen bir şey yok şu anda ama teşvik edici bir şey de yok- önünün açılması gibi. Hatta, bakanlıkların eğer benim önerdiğim gibi komisyonlarla bakanlıklar arasında bire bir bir mütakabiliyet kurulursa ve yeni bir bakanlık kurulduğunda ona uygun bir komisyon kurulursa o yapılabilirse o zaman bütçe konusunun dahi, bakanlıkların bütçe konusunun dahi bütün bu hizmetlerin Plan ve Bütçe Komisyonuna değil ilgili komisyonlara gitmesi gerekir diye düşünüyorum.

Başka bir-iki şey daha var, bunları yazılı takdim edeceğim ben Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Oldu, tamam.

Peki, arkadaşlar başka yok. O zaman başka konumuz olmadığına göre toplantımızı kapatıyorum.

Teşekkür ediyorum, sağ olun.

Kapanma Saati: 11.20